

UČITELJSKA TISKARNA V LJUBLJANI

REGISTROVANA ZADRUGA Z OMEJENO ZAVEZO.

Vabilo

na

XXV. redni občni zbor

ki bo

v nedeljo, dne 13. maja 1928, ob 10. uri v Ljubljani
v dvorani mestnega magistrata.

Dnevni red:

1. Poročilo upravnega sveta o združnem poslovanju.
2. Poročilo upravnega sveta o računskem zaključku za leto 1927.
3. Poročilo nadzorstva o računskem zaključku in poslovanju upravnega sveta.
4. Predlog upravnega sveta o razdelitvi čistega dobička.
5. Volitev v upravni svet.
6. Volitev v nadzorstvo.
7. Slučajnosti. Posebni predlogi se morajo naznaniti upravnemu svetu vsaj tri dni pred občnim zborom.

Ako bi ta občni zbor ne bil sklepčen, se bo vršil v zmislu § 31. pravil pol ure pozneje v istem prostoru in z istim dnevnim redom občni zbor, ki sme brezpogojno sklepati.

Upravni svet Učiteljske tiskarne.

in zdravje nove šole. V ta namen izdajajo te le časopise: 1. »Zeitschrift für die Behandlung »Schwachsinniger«, 2. »Die Hilfsschule«, 3. »Blätter für Taubstummenbildung«.

O kongresu iz Berlina pa posebej. S tovariškim pozdravom!
Lipso, 12. aprila 1928.

Stanislav Zagar.

Splošne vesti.

ZOPET NOV NAČRT ŠOLSKEGA ZAKONA.

V ministrstvu prosvete je izdelan zopet nov projekt šolskega zakona, ki ga bo minister prosvete v kratkem izročil Narodni skupščini. V zadnji načrt so bile vnešene še sledeče važnejše izpremembe:

Šolska obveznost.

Čl. 9. al. 2.: »Reden pouk je obvezen najmanj v štirih nižjih razredih. V višjih štirih razredih se vrši reden ali skrajšan pouk. Kot like so olajšave za višje razrede pri skrajšanem pouku, to se odreja z ozirom na krajevne razmere, po predlogu krajevnega šolskega odbora in po odobrenju nadzornika.« (Redno, osemletno šolanje v krajih, kjer že obstoja, je zagantirano v prehodnih doleobah).

Otvorjanje novih šol.

Čl. 30. Da se omogoči otvarjanje novih šol, se osnuje državni šolski fond 100 milijonov dinarjev, iz katerega prejemajo občine posojila na 15-letno odplačilo. Za popravilo šolskih zgradb in za pomoč se poleg tega predvideva 12 milijonov dinarjev.

Verska, politična in kulturna strpnost učiteljstva.

Čl. 83. Nameščencem je dolžan dajati zgled verske, politične in kulturne strpljivosti.

Avtomatsko napredovanje učiteljstva.

Čl. 89. odreja avtomatsko napredovanje učiteljstva v službi in to v vseh grupah II. in III. kategorije.

Celibat učiteljic.

Čl. 91. Učiteljica, ki se poroči z neučiteljem, ne more dalje ostati v učiteljski službi. Če je razrešena službe zaradi poroke, ima pravico na odpravnino. Učiteljica z najmanj pet let službe dobi odpravnino v iznosu enoletnih rednih prejemkov. Za vsako nadaljnje leto se zvišuje odpravnina za 20%, a najvišje do dvoletnih tedanjih prejemkov. Učiteljica, ki si je pridobila pravico do penzije, obdrži to pravico, ako ne dobi odpravnine v slučajih, da se mora sama vzdrževati.

Razpisi služb.

Čl. 102. Razpisi so dvojni. Prvi za mesta z univerzo in visoko šolo, drugi za ostale kraje. Predvideni sta dve namestilni komisiji: oblastna in centralna v ministrstvu. Tudi upraviteljska mesta se oddajajo potom razpisa.

Upraviteljska doklada.

Čl. 126. Upraviteljska doklada v nedeljenih šolah znaša 100 Din mesečno, a v deljenih šolah za vsak sistemiziran razred 20 Din mesečno višje. V šolah z več kot 15 razredi se upravitelj oprošča razrednega posla in ne prejema doklad.

Šolsko nadzorstvo.

Čl. 137. Šolski nadzorniki se postavljajo z ozirom na kvalifikacijo. Zabranjeno je sreskim in oblastnim šolskim nadzornikom kan-

didirati za narodne poslance ter se v tem pogledu za nje uporabljati čl. 95. odst. 2. čin. zak. od 31. julija 1923.

Službena doba.

V načrtu je predvidena 32-letna službena doba.

V celoti je odločno obsoditi, da se hoče s temi izpremembami za celo državo uvesti pravzaprav štiriletno šolsko obveznost in osemletno le kot izjemo. Obsoditi je celibat učiteljic. Upraviteljske doklade so premajhne. Naši stari zakoni so predvidevali do 3-razrednice 300 kron ter za vsak nadaljnji razred ali vzporednico po 50 kron. Obsoditi je omejevanje državljanjskih svoboščin nadzornikom.

Pred vsemi temi pomisleki pa moramo v prvi vrsti manifestirati za osemletno šolsko obveznost, to pa vsi, da nas bo čula javnost!

— Likvidacija »Edinstva« v brežiškosevniškem okraju. Kakor smo prejeli obvestilo, je likvidiralo tudi sresko učiteljsko društvo »Edinstvo« za brežiško-sevniški okraj.

— 30.000 Din za zgradbo Učiteljskega konvikta v Ljubljani je prejelo društvo Učit. konvikta od velikega župana ljubljanske oblasti z nastopnim dopisom: »Po členu 11. pravilnika o ureditvi in poslovanju Državne zaloge šolskih knjig in učil v Ljubljani je g. minister za prosveto naklonil z odlokom z dne 24. marca 1928, P. br. 4558 iz čistega dobička omenjene zaloge naslovu enkratno podpora v znesku 30.000 Din. Vabim Vas, da vpošljete pošto položnico in nekolokovano pobotnico za omenjeni znesek Državnih zalog šolskih knjig in učil v Ljubljani, ki Vam ta znesek nakaže. — Vršilec dolžnosti prosvetnega inspektorja: Dr. Capuder.

— Glede izplačila razlik. Slavno uredništvo! Dnevni listi pišejo, da se bodo vsi učiteljski zahtevki izplačali. Ali so v tem tudi zapopadeni zaostanki na podlagi zakona z dne 31. julija 1923? Blagovolite o tem poročati v prihodnjem Učit. Tov. Ali se morajo delati prošnje? — Na mnoga tozadevna vprašanja je poverjeništvu napravilo vlogo na Izvršni odbor UJU v Beogradu, da dobi avtentično poročilo iz ministrstva.

— Seja šolskoupornega odseka UJU — poverjeništvu Ljubljana se bo vršila v soboto 21. aprila t. l. ob 15. uri v Učit. tiskarni.

— Rok za nabiranje naročnikov »Mladinske Matic« moramo na prošnjo nekaterih poverjenikov podaljšati do 1. maja. Prosimo vse tovariše in tovarišice, da skušajo do tega dne zanesljivo zbrati vso naročnino in nam zagotovijo vrnejo naročilnice! Ako pa kje zbirate po obrokkih, bomo to radevolje upoštevali, samo obvestite nas o številu takih naročnikov. Do 1. maja moramo biti docela na jasnem, kakšno naklado bomo dali našim knjigam. Tiskali bomo le nekaj več nego bomo imeli naročil, zato bodo knjige kmalu pošle. Opozarjamo pa tudi, da bodo naše publikacije v knjigotržni ceni mnogo dražje nego jih bomo dali naročnikom. Komur je torej na tem, da dobi knjige »Mladinske Matic« samo za 10 Din, naj ne okleva več, ker se po 1. maju nikakor ne bomo mogli več ozirati na večja naročila!

— Sotrudnikom »Kresnic«. Na razpis nagrad smo prejeli mnogo in najraznovrstnejših prispevkov za objavo v »Kresnicah«. Večina teh prispevkov pa je bila tako šibka, da nikakor ni mogla priti v poštev pri podelitvi nagrad. Kar je sicer porabnega, bomo priobčili proti običajni nagradi, ako letos ne, pa prihodnje leto. Nagrade za najboljšo pesem nismo mogli prisoditi nikomur, če-

prav smo imeli precej veliko izbiro. Odbor »Mladinske Matic« si pridržuje pravico, da sme tudi nenagrajene spise in pesmi porabiti za svoje publikacije, in sicer proti običajni nagradi, vse drugo pa, kar je neporabnega, ostane avtorjem na razpolago.

— Hiperkorektnost pri oddaji upraviteljskih mest. Na »Črni deski« priobčujemo slučaje, v katerih se ne postopa popolnoma pravilno. Ugotovili pa smo celo slučaje, kjer se je celo preveč objektivno postopalo. Tako se je v nekem slučaju za dodelitev upraviteljskega mesta upoštevala celo starost žene!

— Prekmurje je srečna pokrajina Jugoslavije, v kateri so rimokatoliške, evangelijske, izraelske občinske in državne osnovne šole. V teku 10-letnega obstoja Jugoslavije pa še ni prišla do take moči, da bi poskrbela za to, da bi imele vse šole Prekmurja napise in državne zastave. Še vedno se najde kak šolski stolec (krajni šolski odbor), ki se posmehuje zahtevi po napisu ali nabavi šolske državne zastave. Ni li sramota za državo, da najde tujec ob avstrijski ali madžarski meji leta 1928. jugoslovensko osnovno šolo v Prekmurju še vedno brez napisa ali pa ob državnem prazniku brez državne zastave?

— Prekmurske državne šole so sploh nekakšne žoge, ki se jih meče z ozirom na preskrbo vzdrževalnih sredstev zdaj sem zdaj tja. — Po ministrski uredbi od 2. maja 1927 bi morale vse prekmurske državne šole prevzeti v oskrbo občine, med tem ko je skrbela prej za gmotna sredstva, če tudi po mačehovsko, država. Strašna sila je bila na podlagi omenjene uredbe za proračune leta 1927 in leta 1928., za vsako leto posebej, in sicer v trojnikih. Ko se je temu ustreglo, je spoznala šole gospoda pri zeleni mizi, da mora biti ta proračunski znesek zapisan ravno tukaj, oni ravno tam itd. in so nam predpisali proračune v natanko določeni tiskovini. Ko se je tudi temu ustreglo, je razglasil oblastni šolski odbor mariborske oblasti, da so predloženi proračuni brezpredmetni, ker bo še nadalje skrbela država za prekmurske državne šole. Na podlagi tega razglasa niso občine dale proračunskih zneskov za šole v svoje proračune. — Sedaj pa pride najlepše. Državne dotacije so bile navadno pičle. Letos pa se je poslalo tem šolam šele v zadnjih dneh (koncem marca) proračunskega leta končne zneske, ki pa daleč ostajajo za obljubljenimi zneski. Obračun (do 25. marca 1928) ne sme izkazati primanjkljaja, ker se isti ne prizna?!? Ker se je moralometati, kuriti itd., itd., se vpraša, kdo naj plača zneske, ki presegaajo nakazano vsoto?!? Sedaj smo postali po bridkih izkušnjah že toliko pametni, da iz svojega vnajprej nič ne plačamo za šole. Vsled tega služkinje odpuvedujejo in šole se vsled nesnage zapirajo, ker šolski odbori, ki se jim je na zgoraj opisani način preprečilo skrbeti za sredstva šol v prid, ne puste, da bi šole čistili učenci, kar bi bilo itak protipostavno. Čast komur čast!

— Pravila za zrelostni izpit na učiteljskih. Ministrstvo prosvete sporoča s posebnim odlokom, da se izdeluje v ministrstvu projekt zakona o učiteljskih šolah, ki bo vseboval tudi nova pravila o učiteljskem zrelostnem izpitu. Dokler ta pravila ne bodo gotova, se vrše zrelostni izpiti po predpisih, po katerih so se na posameznih zavodih vršili dosedaj.

— V spomin pokojnega Janka Škrbinca. Tožno je zapel mrtvaški zvon iz lin višnjegorskega stolpa. Kdo je zopet padel pod koso krute bele žene? »Gospod nadučitelj Škrbine so umrli.« so ljudje hipoma raznesli žalostno novico. »Vsi dobri ljudje nas zapuščajo.« se je izrazila priletna žena, nekdanja pokojnikova učenka. Kdo je bil pokojnik? V Štranjah pod Kamniškimi planinami je bil pred 85 leti položen v zibelko iz rok njegove dobre matere. S krivcem za klobukom, kot je gorenjska navada, je hodil v šolo v Štranjah in Kamniku. Po končani osnovni šoli pa si je izbral težko pot šolnika. Devetnaštistič se mu je razcvetela pomlad, ko je poln idealov odkoračal v Kranjsko goro, na prvo službeno mesto. Posebno je naš Janko globoko okusil razočaranje, ko je dobil v Kranjsko goro pomembni dekret taktarne dobe z značilnim uvodom: »Man findet des Amtes, Sie in Höflein als Lehrer, Organist und Messner zu ernennen.« Te tri trpke besede je Janko premišljeval, ko se je podal na novo službeno mesto v Predvor. Mj pač ne moremo pojmiti, kaj je pokojni v tisti dobi pretrpel, ko je moral opravljati kar tri službe. K temu so se še pridružile šikane domačih gospodov in taktarnih nadzornikov. A Janko je vzdržal, ker je vedel, da morajo tudi za učiteljstvo nastopiti boljši časi. Službena pot se je vila iz Predvoja dalje preko Kamne gorice in Št. Vida pri Stični v Višnjo goro. Med tem so se razmere izboljšale in naš Janko je stopil na plan. Delal je v šoli in izven nje in pridobil obče spoštovanje domačega ljudstva. Odlikoval se je kot sadjar in vrtnar in marsikatero drevo bo še dolgo spominjalo ljudi na nadučitelja Škrbinca. Bil je ustanovitelj gasilnega društva višnjegorskega in njega prvi načelnik. V litijskem okrajnem šolskem svetu pa je 25 let zastopal korist učiteljstva. Tudi kot skladatelj se je udeleževal in zložil več lepih pesmic. Leta 1911. je bil Janko upokojen. Kot upokojenec je ostal še nadalje v Višnji gori, kjer je leta 1923. praznoval tudi 80-letnico rojstva. Zopet se je odela Višnja gora v praznično obleko. Množica ljudstva se je zbrala okrog svojega učitelja in mu s hvalečnim srcem čestitala k izrednemu dogodku. Sedem občin pa ga je imenovalo svojim

časnim občanom. 35 let je učil v Višnji gori, 25. let je bil zastopnik v okrajnem šolskem svetu, 46 let je vodil cerkveni pevski zbor, 50 let je služboval kot učitelj, praznoval je 80-letnico rojstva in umrl kot 85-letni starček. To so številke, ki jih dočaka malo malo kdo. 2. aprila t. l. se je ljudska množica zopet zbrala. To pot pa je nepozabnega Janka spremila na njegovi zadnji poti...

— Kje ste tov. maturantije iz l. 1918. v Mariboru? Bliža se čas naše desetletnice. Da naš jubilej slovesno proslavimo, prosim, da mi javijo svoje naslove sledeče tovarišice: Jurko M., Pecka J., Weiß U., Lang H., Šešerko, Brglez M. in C. Antolovič-Pečnik. Berta Menhart, učiteljica, Poljčane.

— Mariborski maturanti iz leta 1923. Ob času mature smo sklenili, da se snidemo vsakih pet let. Smatram za najboljše, da se snidemo še pred sklepom tekočega šolskega leta. Ugoden čas bi bile Binkošti. Pa o času in kraju naj odloča večina. Predloge pošljite na moj naslov. — A. Zivko, Poljčane.

— Slovenska Matica objavlja: Knjige izidejo še ta mesec. Kdor želi imeti vezane »Češko antologijo«, »Moja hoja na Triglav« in »Sv. Ivan«, naj to nemudoma javi ali po dopisnici ali ustno društveni pisarni. Vzava v platnice iz najfinejšega platna najmodernejšie oblike s pozlačenim tiskom stane za člane 12 Din za vsako knjigo. Cankarjeva »Zgodovina likovne umetnosti« se bo vezala vsak del posebej, torej I. del šele prihodnje leto, ko izide zadnji (3.) snopič tega dela. Ker se je »Moje hoje na Triglav« tiskalo samo 2000 izvodov, a je število članov v zadnjem času nepričakovano hitro naraslo nad to število, prosimo tiste, ki morebiti to knjigo že imajo, da nam naznanijo, ali žele v zameno »Politično življenje Slovencev« ali »Večerno pesmarico« in »Pesmi o zlatolaskah«, (te dve skupaj) ali pa katero drugo knjigo iz seznama knjižne zaloge, ki je članom na razpolago. Prijave članov za letošnje leto so še vedno mogoče, toda brez »Moje hoje na Triglav« v zameni s kako drugo knjigo.

— UPRAVA »ZVONČKA« išče 1. in 2. številko »Zvončka« letnika 1926./27. in 1927./28. proti odplačilu. Kdor ju lahko posegreša — naj ju pošlje na upravo UJU — Ljubljana.

— Kdor nima še Ročnega kataloga za leto 1927./28., ki stane le 16 Din in ki vsebuje vsestranska navodila, naj si ga takoj naroči v UČIT. TISKARNI, ker se je zalogi prav pičlo število izvodov. Ne zamudite prilike za nakup najcenejše knjižnice, ki je že marsikoga obvarovala s svojimi nasveti in navodili občutne škode.

— Prava kava je strup. Gorje tistemu, ki se prepriča o tem, kajti bolni živci zagrebajo življenje. Zato pije previdni rajši ŽIKO, ki popolnoma nadomesti pravo kavo. Zahtevajte ŽIKO in kuhajte jo pravilno. Navodilo je na vsakem zavitku.

Naša omladina.

UČITELJSČNIKI IZ ALEKSINCA V LJUBLJANI.

V soboto so prispeli z večernim zagrebškim vlakom v Ljubljano učiteljsčniki in učiteljsčnice iz Aleksinca, ki jih vodi prof. Vasilije A. Pejhelj. Na kolodvoru so jih pričakovali zastopnik ljubljanskega župana g. mag. ravnatelj Šibenik, direktorja obeh učiteljskih gg. Dokler in dr. Orel, prof. Lenarčič ter mnogo gojencev in gojenk obeh ljubljanskih učiteljskih, v imenu katerih je došlo goste prav pristržno pozdravil učiteljsčnik Bučar. Iz kolodvora so odšli v Akademski kolegij, kjer jih je gostoljubno sprejel g. ravnatelj Jeran. — V nedeljo so si v spremstvu svojih ljubljanskih tovarišev in tovarišic razgledali mestne zanimivosti ter prisostvovali popoldanski operni predstavi, v ponedeljek pa so odpotovali na Bled in v Vintgar, odkoder so se vrnili zvečer nazaj v Ljubljano in takoj nato nadaljevali svojo pot preko Beograda v Aleksinac. Kljub slabemu vremenu so se navzili naših prirodnih krasot. Pri slovesu na ljubljanskem kolodvoru je imel na zbrane učiteljsčnike prof. Sokolov iz Aleksinca navdušen patrijotičen govor, v katerem je posebno naglašal pomen znanstvenih ekskurzij za medsebojno spoznavanje, kajti edino na ta način bomo lahko ustvarili skupno jugoslovensko kulturo.

Železnato vino

lekarnarja dr. G. Piccoli-ja v Ljubljani krepča oslabele, malokrvne, odrasle in otroke. — Naročila točno po povzetju.

Nogavice, rokavice, damsko in moško perilo, kravate, čepice, bluze, damske obleke, torbice i. t. d. kupite najceneje pri ŠTERK, nasled.

MILOŠ KARNIČNIK
LJUBLJANA, Stari trg šte. 18.

Tudi oni, ki pobirate na obroke, pošljite naročilnice za Mladinsko Matico. Ostali denar nakažete pozneje!